

การจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตู๊บแก่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ The Guidelines for the Conservation of Musical Tub Keng in Phetchabun Province

ธิดารักษ์ ลือชา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรีตู๊บแก่ง เพื่อศึกษาลักษณะของดนตรีตู๊บแก่ง และเพื่อจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตู๊บแก่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นวีดีโอ เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (focus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ดนตรีตู๊บแก่งเกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่มีหลักฐานปรากฏว่าดนตรีตู๊บแก่งเกิดขึ้นเมื่อใด จากการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และประเพณีราชภัฏและประเพณีหลวง อาจสรุปได้ว่า ดนตรีตู๊บแก่งอาจเกิดจากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมระหว่างประเพณีหลวงของสุโขทัยกับเพชรบูรณ์ ดนตรีตู๊บแก่งอาจจะได้รับอิทธิพลของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ที่ได้มาจากสุโขทัย คือ วงดนตรีม้งคละ แล้วมีการปรับใช้และสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาในรูปแบบของตนเอง นอกจากนี้ยังอาจได้รับอิทธิพลของภาคกลางที่ผ่านขึ้นมาทางลำน้ำป่าสัก และอิทธิพลการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของดนตรีม้งคละจังหวัดพิษณุโลก

๒. ชื่อวงดนตรีที่เรียกว่าตู๊บแก่งนั้น มีความสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีที่ใช้ผสมอยู่ในวงดนตรีด้วยกัน ๒ ชนิด คือ ตู๊บ หมายถึงเสียงของกลองและแก่ง หมายถึง เสียงของฆ้องกระแต ซึ่งเครื่องดนตรีทั้ง ๒ ชนิดนี้ มีบทบาทสำคัญในวงดนตรีตู๊บแก่งจึงได้นำมาตั้งเป็นชื่อวงดนตรี

๓. ลักษณะของดนตรีตู๊บแก่ง ดนตรีตู๊บแก่งจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ปรากฏที่บ้านป่าแดง บ้าน ป่าเลา และบ้านพลา มีลักษณะที่คล้ายกัน คือ เครื่องดนตรี พิธีการไหว้ครู ส่วนสิ่งที่แตกต่างกัน คือ เพลงที่ใช้บรรเลง และเครื่องคาย ซึ่งแต่ละวงอาจจะมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับวงของตนเอง

๔. ดนตรีตู๊บแก่งมีลักษณะทางดนตรีคล้ายกับวงดนตรีหลายประเภท วงดนตรีที่มีรูปแบบและลักษณะคล้ายกับวงดนตรีตู๊บแก่ง คือ วงปี่ไฉนกลองชนะ วงกลองแขก วงบัลลอย วงกาหลอ และวงม้งคละ แต่ดนตรีตู๊บแก่งมีความคลึงกับดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลกมากที่สุด

* อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

๕. แนวทางการอนุรักษ์ดนตรีต๊อบแก่ง ได้แก่

๑. การสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับดนตรีต๊อบแก่ง เพื่อสร้างมาตรฐานของดนตรีต๊อบแก่ง
๒. การมอบหมายให้โรงเรียนนำดนตรีต๊อบแก่งไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นหรือบรรจุดนตรีต๊อบแก่งให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในโรงเรียน
๓. การทำให้ดนตรีต๊อบแก่งมีความทันสมัยมากขึ้น
๔. การเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อดนตรีต๊อบแก่ง
๕. การประชาสัมพันธ์ดนตรีต๊อบแก่ง
๖. องค์กรปกครองท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการทำกิจกรรมของวงดนตรีต๊อบแก่ง

คำสำคัญ : ต๊อบแก่ง การอนุรักษ์ดนตรีต๊อบแก่ง

Abstract

This research is a qualitative research. The purpose of this research to study the history of Tub Keng music, to study the nature of the musical Tub Keng, and to guidelines for the conservation of musical Tub Keng. The instrument in this research was a structured interview, focus group, and the tools used to collect data on the tape recording, and video player.

The results found that

1. The Tub Keng music happened a long time ago, but there is no evidence that the happening of musical Tub Keng. When the study of local history, the spread of cultural theory and customs and private and royal tradition, it may conclude that musical Tub Keng have caused the transfer of culture and royal tradition of Sukhothai and Phetchabun. The musical Tub Keng may have been influenced by the spread of Sukhothai culture is derived from the Mangkla band and adjust the instrument of their own, moreover, it may be influenced by the central to the Pa Sak river and the spread of cultural influence of musical Mangkla in Phitsanulok.

2. The name of the musical Tub Keng is relationship with the instrument to be used in a band with two kinds of musical instrument; Tub meaning the sound of drums and Keng sound of a gong, both of instruments are an important role in the Tub Keng band, it become a name of band.

3. The musical Tub Keng in Phetchabun found in Padeng village, Palao village, Pam village, they are the same in instruments, respective teacher ceremony. The difference is the played the music, and respective material of each band may be adapted to suit their own band.

4. The musical Tub Keng look like many musical bands. The band has a similar style of musical Tub Keng is Pichanaiklongchana band, Wongkongkek band, Wongbualoy band, Wongkalor band, and Wongmangkla band but the musical Tub Keng as most similar musical Mangkla in Phitsanulok province.

5. The conservation of Tub Keng music are;

1. Synthesizer the musical Tub Keng in all the information to create a standard of musical Tub Keng.

2. Assigned to the school to create a local curriculum for the musical Tub Keng as part of teaching and learning in schools.

3. Make the musical Tub Keng to more modern.

4. To change the attitude toward the musical Tub Keng.

5. The information for musical Tub Keng in public.

6. The local administration should provide support for the budget for the activities of Tub Keng music.

Key Words : Tub Keng, nature of the musical Tub Keng

บทนำ

ดนตรีพื้นบ้าน คือ ดนตรีที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมในกลุ่มสังคมทุกกลุ่มทั่วโลก^{๙๕} ดนตรีพื้นบ้านเป็นดนตรีที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มของสังคมมีการถ่ายทอดกันมาด้วยวาจาซึ่งเรียนรู้ผ่านการฟังมากกว่าการอ่านและเป็นสิ่งที่พูดต่อกันมาแบบปากต่อปากโดยไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจึงเป็นลักษณะการสืบทอดทางวัฒนธรรมของชาวบ้านตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นกิจกรรมการดนตรีเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานและช่วยสร้างสรรค์ความรื่นเริงบันเทิงเป็นหมู่คณะและชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นซึ่งจะทำให้เกิดความรักสามัคคีกันในท้องถิ่นและ

^{๙๕} ฤทธิ์ สุทธิจิตต์. **สังคีตนิยม ความซาซึ้งในดนตรีตะวันตก**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ (ฉบับปรับปรุง) สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๖. หน้า ๑๑.

ปฏิบัติสืบทอดต่อมายังรุ่นลูกหลานจนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางพื้นบ้านของท้องถิ่นนั้นๆ สืบต่อไป ดนตรีทุบแก่งเป็นวงดนตรีเฉพาะถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะแตกต่างจากดนตรีชนิดอื่น และไม่พบดนตรีทุบแก่งในพื้นที่อื่น แม้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าดนตรีทุบแก่งถือกำเนิดขึ้นเมื่อใด และใครเป็นผู้ให้กำเนิดดนตรีทุบแก่ง แต่จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าการสืบทอดดนตรีทุบแก่งมากกว่า ๑๐๐ ปี ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ดนตรีทุบแก่งเคยปรากฏอยู่ในหลายพื้นที่ เช่น บ้านห้วยตะไคร้ บ้านน้ำเลา บ้านท่าด้วง อำเภอหนองไผ่ บ้านนาजू บ้านท่าพล บ้านพล้า บ้านป่าแดง บ้านป่าเลา อำเภอเมือง แต่ในปัจจุบันพบว่าดนตรีทุบแก่งคงเหลืออยู่ที่บ้านพล้า บ้านป่าแดง และบ้านป่าเลา อำเภอเมือง เท่านั้น โดยวงดนตรีทุบแก่งที่บ้านพล้า สมาชิกเป็นผู้สูงอายุและไม่มีการถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นใหม่ จึงมีแนวโน้มที่จะสูญหาย ส่วนวงดนตรีทุบแก่งบ้านป่าแดงได้พยายามอนุรักษ์โดยสอนให้นักเรียนโรงเรียนบ้าน ป่าแดงที่สนใจ สำหรับวงดนตรีทุบแก่งบ้านป่าเลาเป็นวงของเยาวชนซึ่งรวมตัวกันฝึกหัดเพราะสนใจในดนตรีทุบแก่ง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะสืบทอดดนตรีทุบแก่งแต่เมื่อมีการสำรวจความรู้เกี่ยวกับดนตรีทุบแก่งแล้วกลับพบว่ามีคนจำนวนมากที่ไม่รู้จักดนตรีทุบแก่งและไม่เห็นความสำคัญของดนตรีทุบแก่ง เนื่องจากในปัจจุบันมีดนตรีประเภทอื่นที่ใช้แสดงแทนดนตรีทุบแก่ง และให้ความบันเทิงแก่ผู้คนได้มากกว่าส่งผลให้ดนตรีทุบแก่งไม่ได้รับการยอมรับในวงกว้างรู้จักและเห็นความสำคัญเฉพาะกลุ่มคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้นซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยและหากดนตรีทุบแก่งยังไม่ได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่า อาจจะสูญหายไปไม่ช้า

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

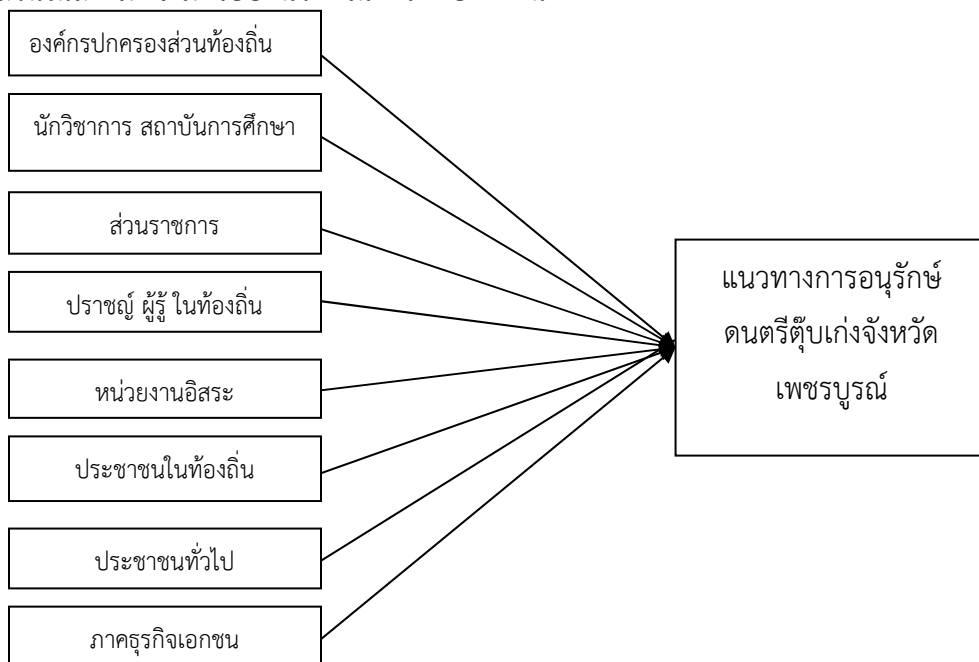
๑. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรีทุบแก่ง
๒. เพื่อศึกษาลักษณะของดนตรีทุบแก่ง
๓. เพื่อจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีทุบแก่ง
๒. ได้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของดนตรีทุบแก่ง
๓. ได้แนวทางการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่ง
๔. เผยแพร่แนวทางการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตึกเงง จังหวัดเพชรรบูรณ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม จึงมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตึกเงง จังหวัดเพชรรบูรณ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

๑. ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนกิจกรรมดนตรีตึกเงง ได้แก่
 - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรรบูรณและผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำนวน

๒ คน

- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลาและผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำนวน ๒ คน

๒. ตัวแทนจากนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีตึกเงง จำนวน ๒ คน

๓. ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดเพชรรบูรณที่ศึกษาหรือสนับสนุนดนตรีตึกเงง ได้แก่

- ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรรบูรณเขต ๑ จำนวน ๒ คน
- ตัวแทนจากโรงเรียนบ้านป่าแดง จำนวน ๒ คน

- ตัวแทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม และรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

๔. ตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ และผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม จำนวน ๒ คน

๕. ตัวแทนจากปราชญ์ ผู้รู้ ในท้องถิ่นที่มีดนตรีตึบเก๋ง ได้แก่ หัวหน้าวงดนตรีตึบเก๋ง จำนวน ๔ คน

๖. ตัวแทนจากประชาชนในท้องถิ่นที่มีดนตรีตึบเก๋ง จำนวน ๔ คน

๗. ตัวแทนจากประชาชนทั่วไปที่รู้จักหรือเคยใช้ดนตรีตึบเก๋ง จำนวน ๒ คน

๘. ตัวแทนจากภาคธุรกิจเอกชนที่รู้จักหรือเคยใช้ดนตรีตึบเก๋ง จำนวน ๒ คน

๙. ตัวแทนจากหน่วยงานอิสระที่รู้จักดนตรีตึบเก๋ง จำนวน ๒ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีตึบเก๋ง และแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตึบเก๋ง

๒. แบบบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เป็นแบบจดบันทึกที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตึบเก๋ง

๓. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นวีดีโอ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประวัติความเป็นมาของดนตรีตึบเก๋ง

ดนตรีตึบเก๋งปรากฏที่บ้านป่าแดงมาเป็นเวลานานแล้ว จากการสัมภาษณ์อดีตกำนันตำบลป่าเลา คือ นายพิน เกตุแพง และนายเซ็น สีใส เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีตึบเก๋ง ปรากฏว่า พบเห็นการเล่นดนตรีตึบเก๋งภายในหมู่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ เดิมดนตรีตึบเก๋งใช้เล่นในงานเทศกาลทั่วไป เช่น งานแห่ดอกไม้ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ รวมถึงใช้เล่นในงานอวมงคล เช่น งานศพ ด้วย กล่าวได้ว่าตึบเก๋งเป็นดนตรีพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีมายาวนาน ตึบเก๋งจะเกิดขึ้นในระยะใดหรือสมัยใดไม่ชัดเจน เพราะกับผู้ให้ข้อมูลที่ละเอียดเกี่ยวกับตึบเก๋งนี้หาได้ยาก^{๙๖}

^{๙๖} สมพร พ่วงพิพัฒน์. (ม.ป.ป.) ดนตรีตึบเก๋ง. หนังสือสมบัติเมืองเพชรบูรณ์ เล่ม ๒. เพชรบูรณ์ :

แม้ว่าดนตรีตึบเก่งจะมีมานานแล้วแต่ไม่มีหลักฐานปรากฏว่าดนตรีตึบเก่งเกิดขึ้นเมื่อใด แต่จากการวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของดนตรีตึบเก่งจากประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และประเพณีราษฎร์และประเพณีหลวง ดังนี้^{๔๗}

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างสุโขทัยกับเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานร่วมสมัยกับสุโขทัยและอยุธยา นอกจากหลักฐานที่ปรากฏทางประวัติศาสตร์ ก็จะพบหลักฐานทางโบราณสถานและปูชนียสถานหรือแหล่งศิลปกรรม ซึ่งให้เห็นถึงความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์และชุมชนเมืองที่สำคัญ ตลอดทั้งศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าหลากหลาย

มีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด และพ่อขุนบางกลางท่าว เจ้าเมืองบางยาง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นมา หลังจากที่ได้ร่วมมือกันยึดเมืองสุโขทัยจากขอม พ่อขุนผาเมืองจึงได้เสียดลยยกให้พ่อขุนบางกลางท่าวขึ้นเป็น กษัตริย์องค์แรก นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมิตรกันแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติอีกด้วย เนื่องจากนางเสือง ซึ่งเป็นน้องของพ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกสมรสกับพ่อขุนบางกลางท่าวอีกด้วย

มีความเป็นไปได้ที่วัฒนธรรมประเพณีหลวงของสุโขทัยจะมีความคล้ายคลึงกับเพชรบูรณ์ เนื่องจากมีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น เช่น การใช้วงปี่กลองบรรเลงแท้ในพระราชพิธีต่างๆ รวมทั้งพระราชพิธีศพ ซึ่งประชาชนก็ได้มีโอกาสพบนเห็นและนำมาเป็นแบบอย่างได้

๒. ประชากร กลุ่มชนของเมืองเพชรบูรณ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นี้ มีกลุ่มชนที่สืบเชื้อสายและอพยพมาจากหลายภูมิภาค เพราะพื้นที่อาณาเขตของจังหวัดเป็นพื้นที่ยาวและล้อมรอบด้วยวัฒนธรรมที่หลากหลาย สังเกตได้จากภาษาที่ใช้ในเพชรบูรณ์มีมากมาย เช่น กลุ่มภาษาหล่มสัก กลุ่มภาษาเพชรบูรณ์ กลุ่มภาษาเพชรบูรณ์ตอนใต้ ส่วนท้องที่บ้านป่าแดงนั้นใช้กลุ่มภาษาเพชรบูรณ์ มีข้อสังเกตว่ากลุ่มที่ใช้ภาษานี้ ได้แก่ ท่าพล นางั่ว สะเดียง นายน ซึ่งคนเหล่านี้เข้าใจว่าน่าจะอพยพเข้ามา ๒ ทาง คือ ข้ามเทือกเขามาจากพิจิตร และขึ้นตามลำน้ำป่าสัก เมื่อพิจารณาสำเนียงพูดที่คล้ายกับภาษาสุโขทัย จึงน่าจะเข้ามาตั้งแต่สุโขทัยเรืองอำนาจ แล้วเข้ามาปะปนกับชาวพื้นเมืองเดิม

ข้อสังเกตนี้ ดนตรีตึบเก่งน่าจะได้รับอิทธิพลของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ที่ได้มาจากสุโขทัย คือ วงดนตรีม้งคละ แล้วมีการปรับใช้และสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาในรูปแบบของตนเอง

๓. สภาพภูมิศาสตร์ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในรอยเชื่อมต่อของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีอาณาเขตติดต่อกับภาคกลางตอนบน คือ พิษณุโลก พิจิตร ภาคอีสาน คือ เลย ชัยภูมิ นครราชสีมา และยังติดต่อกับภาคกลาง คือ ลพบุรี นครสวรรค์ ลักษณะภูมิประเทศ

^{๔๗} ประทีป นักป๋. ตึบเก่ง : ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์ ,วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๖. หน้า ๒.

เป็นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาที่ยาวทอดเรียง สลับซับซ้อน มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านใจกลางเมืองเพชรบูรณ์จึงเป็นเมืองที่ได้รับอิทธิพลทางศิลปวัฒนธรรมที่มีลักษณะหลากหลายและสืบทอดกันมา ช้านาน เช่น วัฒนธรรมอีสาน วัฒนธรรมภาคกลาง เช่น ที่สะเดียง ปรากฏว่ามีการเล่นเพลงฉ่อยที่เหมือนกับภาคกลาง พ่อเพลงแม่เพลงที่เล่นกันมามีอายุนับร้อยปีแล้วเป็นชนดั้งเดิมของเพชรบูรณ์ รวมทั้งการเล่นดนตรีตึบแก่ง ที่คล้ายกับม้งคละของพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ และยังคล้ายกับวัฒนธรรมหลวงคือวงที่ใช้ปี่ผสมกับกลอง เช่น วงกลองแขก วงปี่โนนกลองชนะ วงบัวลอย เป็นต้น ซึ่งจากสภาพภูมิศาสตร์ มีข้อสังเกตว่าดนตรีตึบแก่งน่าจะได้รับการอิทธิพลของภาคกลางที่ผ่านขึ้นมาจากลำน้ำป่าสักและอิทธิพลการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของดนตรีม้งคละจังหวัดพิษณุโลกได้

ในส่วนของชื่อวงที่เรียกว่าตึบแก่งนั้น อธิบายว่า วงดนตรีตึบแก่งนี้มีความสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีที่ใช้ผสมอยู่ในวงดนตรีด้วยกัน ๒ ชนิด คือ ตึบ หมายถึงเสียงของกลอง และ แก่ง หมายถึง เสียงของฆ้องกระแต ซึ่งเครื่องดนตรีทั้ง ๒ ชนิดนี้ มีบทบาทสำคัญในวงดนตรี ตึบแก่งจึงได้นำมาตั้งเป็นชื่อวงดนตรี^{๔๘}

๒. ลักษณะของดนตรีตึบแก่ง

ในปัจจุบันดนตรีตึบแก่งจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอยู่ ๔ วงด้วยกัน คือ วงดนตรีตึบแก่งของนายชะอ๋ม อินเหลือง วงของนายเซ็น สีใส แห่งบ้านป่าแดง วงของนายสดวก พรหมลัทธิ แห่งบ้านพลา และวงยาวชนบ้านป่าเลาของนายนฤเทพ แสงนก ซึ่งได้รับการฝึกเล่นดนตรีตึบแก่งจากนายเซ็น สีใส ลักษณะของดนตรีตึบแก่งแต่ละวงมีลักษณะแตกต่างกันในบางส่วน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ลักษณะดนตรีตึบแก่งของวงนายชะอ๋ม อินเหลือง

นายชะอ๋ม อินเหลือง (สัมภาษณ์) เล่าถึงดนตรีตึบแก่งว่า ได้รับการสืบทอดการเล่นดนตรี ตึบแก่งมาจากพ่อตา ซึ่งเป็นหัวหน้าวง เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่หัดเล่นในวงดนตรีตึบแก่งคือ ปี่แต่ แต่ปัจจุบันสามารถเล่นเครื่องดนตรีในวงดนตรีตึบแก่งได้ทุกชิ้น นอกจากนี้ยังสามารถทำเครื่องดนตรี ตึบแก่ง คือ ปี่แต่ และกลอง ได้อีกด้วย

นายชะอ๋ม อินเหลือง กล่าวถึงใช้การเล่นดนตรีตึบแก่งตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันไว้ดังนี้

๑. เดิมชาวบ้านป่าแดงใช้ดนตรีตึบแก่งเล่นในงานรื่นเริง คือ งานร่ำวงแห่ดอกไม้ ซึ่งคนเฒ่า คนแก่จะเล่นในตอนเย็นทุกเย็น ในเดือนสี่และเดือนห้า จนเป็นประเพณีพื้นบ้าน

๒. ดนตรีตึบแก่งใช้เล่นในงานหามพระดำน้ำของบ้านป่าแดง งานหามพระดำน้ำ เป็นงานที่ผู้นำท้องถิ่นและชาวบ้านรวมตัวกันเพื่ออัญเชิญพระพุทธรูปเก่าแก่ประจำหมู่บ้าน คือ หลวง

^{๔๘} ประทีป นกปี. เรื่องเดียวกัน.

พ่อพระทอง หรือชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อห้ามญาติ ขึ้นประดิษฐานบนแคร่ไม้ แล้วจัดเป็นขบวนแห่ไปตามทางในหมู่บ้านเพื่อไปสรงน้ำพระที่อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง เมื่อขบวนแห่องค์พระแห่ผ่านไปที่บ้านหลังใดแล้วเจ้าของบ้านต้องการสรงน้ำพระ กลุ่มผู้หามองค์พระจะหามองค์พระเข้าไปในบ้าน เพื่อให้เจ้าของบ้านสักการะด้วยดอกไม้พร้อมทั้งสรงน้ำพระ เพื่อความเป็นสิริมงคล เจ้าของบ้านจะบริจาคเงินหรือสิ่งของตามกำลังศรัทธา หน้าขบวนแห่หลวงพ่อห้ามญาติ จะใช้ดนตรีตีบ่วงเล่นนำหน้าขบวน

๓. ดนตรีตีบ่วงใช้บรรเลงในงานศพ

๔. ในปัจจุบันดนตรีตีบ่วงใช้เล่นในงานประเพณีอุ้มพระดำน้ำของจังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องดนตรีในวงตีบ่วงประกอบด้วย

๑. ปี่แต่ ๑ เล้า ลำโพงปี่ทำจากไม้เพกา เล้าปี่ทำจากไม้ตาล ส่วนลิ้นปี่ทำจากไม้ตาล

ภาพที่ ๑ แสดงภาพปี่แต่ในวงดนตรีตีบ่วง

๒. กลอง ๒ ใบ ตัวกลองทำมาจากไม้ขนุน ซึ่งด้วยหนังวัว

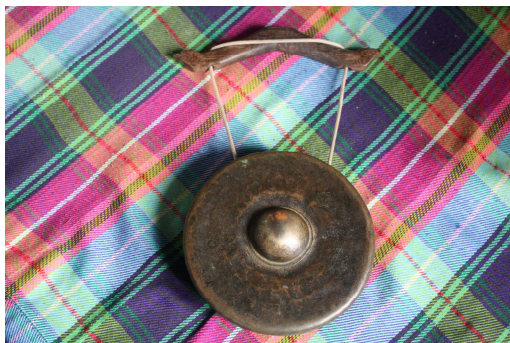
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงกลองในวงดนตรีตู๊บแก่ง

๓. ฆ้อง ๒ ใบ ทำจากทองเหลือง

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงฆ้องในวงดนตรีตู๊บแก่ง

๔. กระแต ๑ ใบ ทำจากทองเหลือง

ภาพที่ ๔ ภาพแสดงกระแตในวงดนตรีตู๊บแก่ง

เพลงที่ใช้บรรเลง ประกอบด้วย

๑. เพลงครุ
๒. เพลงสามไม้
๓. เพลงปลงศพ
๔. เพลงระย้า
๕. เพลงแก้วน้อยดับไฟ

ในการเล่นดนตรีตู๊บแก่งนั้น จะบรรเลงเพลงที่ ๑ – ๕ ก่อน เป็นเพลงเบิกโรง เพื่อให้หัวครุ จากนั้นจึงบรรเลงเพลงอื่นต่อไป คือ

๖. เพลงโทน
๗. เพลงนางข่อง
๘. เพลงฤาษีเข้าถ้ำ
๙. เพลงเดินหน
๑๐. เพลงตะเข้ลากหาง
๑๑. เพลงกันเสนียดจัญไร
๑๒. เพลงเข้าวัด
๑๓. เพลงร่ำ
๑๔. เพลงรับพระ
๑๕. เพลงส่งพระ
๑๖. เพลงเวียนกองฟอน
๑๗. เพลงวางดอกไม้จันทน์
๑๘. เพลงเผาศพ
๑๙. เพลงแกะชนกัน

๒๐. เพลงแกะตัวเมีย

๒๑. เพลงนางหงส์

สำหรับลำดับเพลงที่บรรเลงหลังจากที่บรรเลงเพลงเบิกโรงแล้วนั้น นายชะอุม อินเหลือง อธิบายว่านักดนตรีจะเล่นเพลงใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเล่นเพลงตามลำดับ ส่วนการไหว้ครูนั้นเป็นการระลึกถึงครูอาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิชาให้ คนที่ทำพิธีไหว้ครูคือหัวหน้าวง ในการประกอบพิธีไหว้ครูต้องมีเครื่องประกอบพิธี เรียกว่า เครื่องคาย ซึ่งประกอบด้วย

๑. เหล้า	๑	ขวด
๒. บุหรี่	๑	ซอง
๓. กรวยหมาก	๑	คู่
๔. ปลาอย่าง	๑	ตัว
๕. ข้าว	๑	ปิ่น (ขนาดเท่าหัวแม่มือ)
๖. เกลือ	๑	ก้อน
๗. พลุม่วง	๑	ม่วง (ใช้สำหรับจุ่มเหล้าพรมเครื่องคาย)
๘. ฝ้าย	๑	ใจ
๙. เทียน	๑	เล่ม
๑๐. ธูป	๖	ดอก
๑๑. เงินค่าคายครู	๑๑๒	บาท
๑๒. ขันน้ำมนต์	๑	ขัน

เมื่อตั้งเครื่องคายแล้ว หัวหน้าวงจะท่องคาถาไหว้ครู ต่อจากนั้นจะจุดเทียนวางที่ขันน้ำมนต์ เพื่อทำน้ำมนต์มาพรมเครื่องดนตรีและนักดนตรี เป็นการป้องกันเสนียดจัญไร สิ่งชั่วร้ายต่างๆ ไม่ให้เกิดกับนักดนตรีหลังจากนั้นก็เริ่มบรรเลงดนตรี

นายชะอุม อินเหลือง กล่าวถึงการสืบทอดการเล่นดนตรีตึกเก่งว่า หากต้องการให้นักดนตรี ตึกเก่งคงอยู่ ต้องหาลูกศิษย์มาเรียน แต่ในปัจจุบันเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ยอมเรียน เพราะมองไม่เห็นคุณค่า อีกทั้งปีแต่ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีหลักในวงดนตรีตึกเก่ง เป็นเครื่องดนตรีที่เรียนยากที่สุด จึงไม่มีคนนิยมมาฝึกหัด

ลักษณะดนตรีตึกเก่งของวงนายเซ็น สีใส

นายเซ็น สีใส ได้รับการถ่ายทอดการเล่นดนตรีตึกเก่งมาจากนายชน สีใส และเคยเรียนการเล่นดนตรีตึกเก่งกับนายชะอุม อินเหลือง ลักษณะของดนตรีตึกเก่งของวงนี้จึงคล้ายกับวงของนาย ชะอุม อินเหลือง ทั้งในส่วนของเครื่องดนตรี พิธีไหว้ครู สิ่งที่แตกต่างกัน คือ เพลงที่ใช้บรรเลง ซึ่งวงดนตรีของนายเซ็น สีใส มีจำนวนเพลงน้อยกว่า โดยมีเพลงที่ใช้บรรเลง ดังนี้

เพลงไหว้ครู เพลง ได้แก่

๑. เพลงต้น

๒. เพลงสามไม้

๓. เพลงปลงศพ (เพลงนี้นอกจากใช้เล่นเป็นเพลงไหว้ครูแล้ว ยังใช้เล่นขณะปลงศพลงจากบ้านด้วย)

๔. เพลงระย้านอกนั้นจะเป็นเพลงที่ใช้เล่นตามโอกาสแล้วแต่ผู้เล่นจะเห็นสมควร คือ

๕. เพลงรับพระ

๖. เพลงเดินหน (เพลงนี้มักเล่นในขณะนำศพเดินทางจากบ้านมาวัด) เมื่อถึงวัดจะนำศพเข้าวัดก็จะเปลี่ยนเป็นเพลงเข้าวัด

๗. เพลงเข้าวัด

๘. เพลงเวียน

๙. เพลงนกกระปูด

๑๐. เพลงโชน

๑๑. เพลงฤๅษีเข้าถ้ำ

๑๒. เพลงจระเข้ลากหาง

๑๓. เพลงแกะ

๑๔. เพลงกะตุไฟ (กะตุ เป็นภาษาพื้นบ้านหมายถึงแรงไฟ)

นอกจากนี้ เครื่องคายสำหรับการทำพิธีไหว้ครูก็มีความแตกต่างกัน โดยวงดนตรีของนายเซ็น สีใส มีเครื่องคาย ดังนี้

๑. เหล้าขาว	๑	ขวด
๒. บุหรี่	๑	ซอง
๓. ปลาอย่าง	๑	ตัว (ต้องมีหัวหางครบ)
๔. กรวยหมาก	๑	คู่
๕. เงินค่าคาย	๖๑	บาท
๖. ด้ายสายสิญจน์	๑	ใจ
๗. เทียนน้ำมันต์	๑	เล่ม
๘. บายศรี	๑	ชุด
๙. ข้าวเหนียว	๑	คำ
๑๐. เกลือ	๑	เม็ด

ลักษณะดนตรีคู่เบ่งของวงนายนฤเทพ แสงนก

วงดนตรีคู่เบ่งของนายนฤเทพ แสงนก ได้รับการฝึกเล่นดนตรีคู่เบ่งจากนายเซ็น สีใส ดังนั้นลักษณะดนตรีจึงเหมือนกับวงของนายเซ็น สีใส ทั้งเครื่องดนตรี พิธีไหว้ครู และเพลงที่ใช้บรรเลง

ลักษณะดนตรีตึบแก่งของวงนายสะดวก พรหมลัทธิ

นายสะดวก พรหมลัทธิ เล่าว่าตั้งแต่ตนเองเป็นคนพื้นเพบ้านโตก ได้รับการฝึกเล่นดนตรีตึบแก่งมาจากพ่อเลี้ยงซึ่งเป็นคนบ้านป่าแดง พ่อเลี้ยงได้รับการถ่ายทอดการเล่นดนตรีตึบแก่งมาจากพ่อตาของนายชะอ้อม อินหล่องอีกทีหนึ่ง ต่อมานายสะดวก มาแต่งงานกับคนที่บ้านพลำ จึงได้มาตั้งวงดนตรีตึบแก่งที่บ้านพลำ โดยมีนายเย็น เอี่ยมเมือง ซึ่งเป็นผู้อาวุโสที่สุดในวง เป็นคนครอบครัให้ ลักษณะดนตรีตึบแก่งของวงนายสะดวก พรหมลัทธิ คล้ายคลึงกับวงดนตรีตึบแก่งที่บ้านป่าแดง แต่มีสิ่งที่แตกต่างกัน คือ เพลงที่ใช้บรรเลง และเครื่องคาย ดังนี้

เพลงที่ใช้บรรเลง ได้แก่

๑. เพลงตัน
๒. เพลงรับพระ / ส่งพระ
๓. เพลงถาชีเข้าถ้ำ
๔. เพลงแก้วลิมคอน
๕. เพลงเดินหน
๖. เพลงกล่อมนางนอน
๗. เพลงร้าว

ส่วนเครื่องคาย ประกอบด้วย

๑. เหล้า	๑	ขวด
๒. ยาสูบ	๑	ซอง
๓. เทียน	๑	เล่ม
๔. กรวยหมาก	๑	คู่
๕. ปลาย่างมีทั้งหัวทั้งหาง	๑	ตัว
๖. ชันน้ำมนต์	๑	ขัน
๗. เงินค่าคาย	๑๑๙	บาท

กล่าวโดยสรุป ดนตรีตึบแก่งจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ปรากฏที่บ้านป่าแดง บ้านป่าเลา และบ้านพลำ มีลักษณะที่คล้ายกัน คือ เครื่องดนตรี พิธีการไหว้ครู ส่วนสิ่งที่แตกต่างกัน คือ เพลงที่ใช้บรรเลง และเครื่องคาย ซึ่งแต่ละวงอาจจะมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับวงของตนเอง

ดนตรีตึบแก่งจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะคล้ายกับดนตรีหลายชนิด^{๙๙} ลักษณะทางดนตรีของดนตรีตึบแก่งไว้ว่ามีวงดนตรีหลายประเภทที่มีลักษณะการผสมวงและการนำไปใช้ที่คล้ายคลึงกับดนตรีตึบแก่งซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรีตึบแก่ง วงดนตรีที่มีรูปแบบและลักษณะคล้ายกับวงดนตรีตึบแก่ง คือ วงปี่ไฉนกลองชนะ วงกลองแขก วงบัวลอย วงกาหลอและวงม้งคละ ซึ่งรูปแบบวงดนตรีที่มีลักษณะของดนตรีคล้ายคลึงกับวงม้งคละของ

^{๙๙} ประทีป นกป๋อ.อ้างแล้ว.

ไทยที่ปรากฏอยู่ในประเทศไทย ได้แก่ วงปี่พาทย์ชาติตรี วงปี่พาทย์เครื่องห้า วงตั้งนั่ง วงตุ้มเบ่ง วงกาหลอ วงตุ้มโหม่ง วงกลองยาว วงกลองแขก และวงปี่กลองมลายู^{๑๐๐}

แม้ว่าดนตรีตุ้มเบ่งจะมีความคล้ายคลึงกับวงดนตรีหลายประเภท แต่ประทีป นักปี่ (สัมภาษณ์) อธิบายว่าดนตรีตุ้มเบ่งมีความคลึงกับดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลกมากที่สุด โดยมีลักษณะการบรรเลงเหมือนกัน วิธีการตีกลองเหมือนกัน ลักษณะการใช้ดนตรีประกอบพิธีมีความคล้ายคลึงกัน คือ เดิมดนตรีม้งคละและดนตรีตุ้มเบ่ง นิยมเล่นในงานรื่นเริงทั่วไปและเล่นในงานศพ ต่อมาดนตรีม้งคละและดนตรีตุ้มเบ่ง ลดบทบาทลง จนใช้เล่นเฉพาะในงานศพเท่านั้น ในปัจจุบัน ดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลกได้รับการฟื้นฟูจนใช้เล่นในงานรื่นเริงหรืองานเทศกาลอื่น นอกเหนือจากงานศพแล้ว สิ่งที่ดนตรีตุ้มเบ่งแตกต่างจากดนตรีม้งคละ คือ กลอง โดยดนตรีม้งคละ จะมีกลองมากกว่าดนตรีตุ้มเบ่ง และกลองที่เพิ่มขึ้น คือ กลองใบเล็ก ที่เรียกว่ากลองกรีก หรือ กลองม้งคละ เป็นกลองที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๕ นิ้ว ยาวประมาณ ๑ ฟุต กลองใบเล็ก แบบนี้ในวงดนตรีตุ้มเบ่งไม่มี

๓. แนวทางการอนุรักษ์ดนตรีตุ้มเบ่ง

๑. การสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับดนตรีตุ้มเบ่ง เพื่อสร้างมาตรฐานของดนตรีตุ้มเบ่ง โดยเชิญนักดนตรีตุ้มเบ่งทุกวงและผู้รู้มาสัมมนาร่วมกัน เพื่อประมวลความรู้เกี่ยวกับดนตรีตุ้มเบ่ง ทั้งในเรื่องของชื่อเพลงที่ใช้บรรเลง ทำนองเพลง ลำดับของการบรรเลงเพลง การแกะโน้ตเพลงแต่ละเพลง รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการทำเครื่องดนตรี เมื่อได้องค์ความรู้มาแล้ว ควรมีการจัดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งองค์ความรู้นี้จะเป็มาตรฐานของดนตรีตุ้มเบ่ง เมื่อดนตรีตุ้มเบ่งมีมาตรฐานจะทำให้การสืบทอดทำได้ง่ายขึ้น

๒. มอบหมายให้โรงเรียนนำดนตรีตุ้มเบ่งไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น หรือบรรจุดนตรีตุ้มเบ่งให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่การเล่นดนตรีตุ้มเบ่ง

๓. การทำให้ดนตรีตุ้มเบ่งมีความทันสมัยมากขึ้น เช่น การนำมาประยุกต์เล่นกับดนตรีสากล การแต่งเพลงเพิ่มเติมโดยแต่งเพลงที่มีจังหวะสนุกสนาน เพื่อใช้บรรเลงในงานอื่นที่ไม่ใช่ในงานศพ การแต่งเนื้อร้อง การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายสำหรับนักดนตรี การประดิษฐ์ทำราหรือชุดการแสดง เพื่อใช้ประกอบการเล่นดนตรีตุ้มเบ่ง การทำให้ดนตรีตุ้มเบ่งมีความทันสมัย จะทำให้ดนตรีตุ้มเบ่งมีความน่าสนใจมากขึ้น

^{๑๐๐} สันติ ศิริคชพันธุ์. วงม้งคละในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๔๐.

๔. การเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อดนตรีทุบแก่ง โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับรู้วาดนตรีทุบแก่งไม่ใช่ดนตรีที่ใช้เล่นเฉพาะในงานศพ

๕. การประชาสัมพันธ์ดนตรีทุบแก่ง เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับดนตรีทุบแก่งผ่านเว็บไซต์ การหาช่องทางในการจัดการแสดงทุบแก่ง เช่น การจัดเวทีให้แสดงในงานต่างๆของจังหวัด การจัดการประกวดการบรรเลงดนตรีทุบแก่ง เป็นต้น

๖. องค์กรปกครองท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่ง โดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการทำกิจกรรมของวงดนตรีทุบแก่ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดทำแนวทางการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ในปัจจุบันดนตรีทุบแก่งในจังหวัดเพชรบูรณ์มีอยู่เพียง ๔ วง ปรากฏอยู่ในบ้านป่าแดง บ้านป่าเลา และบ้านพล้า วงดนตรีทุบแก่งที่บ้านป่าแดงและบ้านพล้า นักดนตรีเป็นผู้สูงอายุ และไม่มีผู้สืบทอด จึงมีความเสี่ยงที่ดนตรีทุบแก่งจะสูญหายไปจากพื้นที่ดังกล่าว ส่วนดนตรีทุบแก่งที่บ้านป่าเลาซึ่งเป็นวงเยาวชนนั้น ก็มีข้อจำกัด คือ นักดนตรีกำลังจะไปศึกษาต่อในจังหวัดอื่น ซึ่งอาจมีผลให้ดนตรีทุบแก่งสูญหายเช่นกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีแนวทางในการอนุรักษ์ดนตรีทุบแก่งที่ชัดเจน และควรดำเนินการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน

บรรณานุกรม

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๔๐.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. สังคตินิยม ความซาซึ้งในดนตรีตะวันตก. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ (ฉบับปรับปรุง) สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๖.

ประทีป นักปี. ทุบแก่ง : ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๖.

ประทีป นักปี. ทุบแก่ง : ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๕.

สมพร แผ่่งพิพัฒน์. (ม.ป.ป.) ดนตรีทุบแก่ง. หนังสือสมบัติเมืองเพชรบูรณ์ เล่ม ๒. เพชรบูรณ์ : สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. ๒๕๔๐.